

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 17 (60)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2017

ББК 74.20

О - 59

УДК 37

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. пр.:наук. зап. Рівнен. держ. гуман. ун-ту. Вип. 17 (60) / Рівнен. держ. гуман. ун-т; [редкол.: В.В.Вербець, М.С.Янцур, І.Д.Бех та ін.]. — Рівне: РДГУ, 2017. — 332 с.

Збірник наукових праць містить статті з проблем гуманітарної парадигми сучасної освіти, дидактики новітньої школи, соціалізації та ресоціалізації в освітньому просторі, компетентнісної підготовки педагога та використання інноваційних освітніх технологій у дошкільній, загальноосвітній, професійній і вищій освіті.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних працівників, вихователів, вчителів, викладачів та студентів вищих, професійно-технічних, загальноосвітніх і дошкільних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкоровайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Войтович Ігор Станіславович – доктор педагогічних наук, професор (Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова);

Грицай Наталія Богданівна - доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член Академії наук вищої школи України (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пелех Людмила Романівна - доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пелех Юрій Володимирович - доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Потапчук Тетяна Володимирівна - доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романишина Наталія Васиївна - доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету);

Сверлюк Ярослав Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 7 від 29.06.2017 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10.2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39, Рівненський державний гуманітарний університет.

REFERENCES

1. Bohush A.M. *Metodyka oznayomlennya ditey z dovkillyam u doshkil'nomu navchal'nomu zakladi: pidruchnyk dlya VNZ / A.M. Bohush, N.V. Havrysh. – K., 2008. – 408 s.*
2. *Dity i sotsium: Osoblyvosti sotsializatsiyi ditey doshkil'noho ta molodshoho shkil'noho viku: monohrafiya / A.M. Bohush, L.O. Varyanytsya, N.V. Havrysh [ta in].; nauk. red. A.M. Bohush; za zah. red. N.V. Havrysh. – Luhans'k, 2006. – 368 s.*
3. Kozlova S.A. *Teoryya y metodyka oznakomlenyya doshkol'nykov s sotsyal'noy deystvytel'nost'yu / S.A. Kozlova. – M., 1998. – 245 s.*
4. Kononko O.L. *Vykhovuyemo sotsial'no kompetentnoho doshkil'nyka: navch.-metod. posib. do Bazovoyi prohr. rozv. dytyny doshk. viku "Ya u Sviti" / O.L. Kononko. – K., 2009. – 208 s.*
5. Kononko O.L. *Sotsial'no-emotsiynny rozvytok osobystosti (v doshkil'nomu dytynstvi): navch. posib. dlya vyshch. navch. zakladiv / O.L. Kononko. – K., 1998. – 255 s.*
6. Ponimans'ka T.I. *Teoretyko-metodychni zasady humanistychnoho vykhovannya ditey doshkil'noho viku: Monohrafiya / T.I. Ponimans'ka. – Rivne: RDHU, 2006. – 364 s.*

Г.В. МАРЧУК. ДОШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ КАК ЦЕНТР ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНОГО ОПЫТА СТАРШИХ ДОШКОЛЬНИКОВ

Статья посвящена анализу особенностей становления социального опыта детей старшего дошкольного возраста. Накопление ребенком социального опыта является необходимым условием личностного развития. Формирование компонентов социального опыта является центральной проблемой педагогического процесса дошкольного учреждения. Решение ее, с одной стороны, поможет осуществить системный, целостный подход к развитию ребенка, а с другой – соотносить это развитие с жизнью.

Ключевые слова: социализация, социальная компетентность, социальный опыт, дошкольное образовательное учреждение.

G.V. MARCHUK. PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION AS A CENTER OF FORMATION OF SOCIAL EXPERIENCE OF SENIOR PRESCHOOL CHILDREN

The article deals with analysis of the peculiarities of the social experience incipience by children of the upper preschool age. Child's accumulation of the social experience is an important condition of personal development. Formation of the components of social experience is a key problem of pedagogical process in the preschool educational establishments. Solving it, on the one hand, to help implement a systematic, holistic approach to child development, on the other – to relate this development with life.

Key words: socialization, social competence, social experience, preschool.

Рекомендовано до друку.
Д-р. пед. наук, проф. Г.П. Коваль.
Одержано редакцією 26.05.2017 р.

УДК: 378. 064. 325.

Р.Г. НАЙДА

ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ СТАНОВЛЕННЯ САМООЦІНКИ ДОШКІЛЬНИКА В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Розглядаються особливості становлення самооцінки дошкільника в освітньому середовищі дошкільного закладу, розкрито особливості проекту діяльності вихованців щодо формування самооцінки; охарактеризовано етапи педагогічного проектування становлення самооцінки дошкільника; розкрито ефективність застосування педагогічного проектування у роботі з дітьми із заниженою самооцінкою.

Ключові слова: самооцінка, педагогічне проектування, освітнє середовище, рівні самооцінки, етапи педагогічного проектування.

Необхідною умовою розвитку суспільства залишається вимога до цілісного формування особистості. Цілісність включає дворівневу модель ідентифікації "Я" з оточуючим світом. Перший рівень забезпечує задоволення потреб матеріального світу, другий рівень включає духовно-моральне удосконалення. Складовими цього рівня є базові якості людини, зокрема, відповідальність, креативність, самостійність, ініціативність, самосвідомість, самооцінка. Зріла особистість спроможна проявити себе, своє "я", і, таким чином, забезпечити реалізацію особистісних механізмів регуляції життєдіяльності. Тому для задоволення вимог соціуму освітні спільноти намагаються реалізувати сучасні соціокультурні запити.

Найпершим освітнім середовищем, що зумовлює розвиток особистості є дошкільна освіта, метою якої є забезпечення гармонійного розвитку дитини. В ході формування механізмів адаптації до руху суспільства, довкілля створює сприятливі умови для формування особистісної зрілості дитини та її базових якостей. В майбутньому це забезпечить збалансованість пріоритетів в моральному розвитку дорослого.

Розв'язання вказаних проблем є можливим за умов сформованої особистісно-оцінної компетенції. Проблематика розвитку самооцінки розглядається у дослідженнях Л. Божовича, І. Кона, М. Лісіної, А. Липкіної, Е. Еріксона. Слід відзначити роботи О. Белобрикіної, В. Горбачової, А. Захарової, В. Мухіної, Л. Уманець, які займалися вивченням закономірностей формування самооцінки в дитячому віці з психологічної точки зору.

У дослідженнях вітчизняних педагогів робиться аналіз процесу формування особистості через розкриття механізмів формування базових якостей. Самооцінка розглядається у вигляді повідомлення індивідом моральних

якостей особистості (І. Бех, Г. Беленька, Т. Поніманська, Т. Фасолька). Дослідження самооцінки як соціальної якості особистості та здатності особистості самостійно корегувати свою поведінку, представлено у працях А. Макаренка та В. Сухомлинського. Потреба у реалізації своїх потенційних можливостей через організацію діяльності дошкільника проаналізована у С. Карпова, В. Котирло, Л. Лисюк, Т. Маркової, Т. Поніманської, А. Шахманової, Л. Артемової, Л. Подоляк.

Метою статті є аналіз системи роботи з дітьми із заниженою самооцінкою використовуючи педагогічне проектування.

Формування самооцінки дошкільника є складовою, що забезпечує належний рівень соціально-особистісного розвитку дитини. Положеннями Базового компонента дошкільної освіти визначено зміст особистісно-оцінної компетенції дитини. Дошкільник повинен набути здатність до самооцінки, довільної регуляції власної поведінки в різних життєвих ситуаціях, позитивного ставлення до власного внутрішнього світу. Цей процес набуття та засвоєння відбувається впродовж всього дошкільного дитинства [3].

Виділяють два рівні самооцінки. Позитивна самооцінка заснована на самоповазі, відчутті власної цінності і позитивного ставлення до всього, що входить до уявлень про самого себе. Негативна самооцінка висловлює неприйняття себе, самозаперечення, негативне ставлення до своєї особистості.

Яскраво виражений зміст самооцінки спостерігаємо у старшому дошкільному віці. Типологізація самооцінки у старших дошкільників виділяє дітей з неадекватною завищеною самооцінкою, з адекватною самооцінкою і дітей із заниженою самооцінкою. Дошкільник у своїй поведінці застосовує лише ті ресурси та якості особистісної компетенції, які уже сформовані. Так, дошкільники з неадекватно завищеною самооцінкою не затримуються довго на виконанні певних дій, є рухливими, не зосередженими, проте домінують впевненими, невдачі їх не засмучують. У поведінці дітей із адекватною самооцінкою домінують впевненість у собі. Такі дошкільники є позитивно налаштовані у ситуаціях невдач. Їм притаманне прагнення з'ясувати шлях до кінцевого результату.

Тривожність та невпевненість у собі характеризує дітей із заниженою самооцінкою. Нерішучість такої дитини видається за повільність. Намагання задовольнити дорослого, страх втратити його увагу, спонукає дитину із заниженою самооцінкою до намагань вгадувати правильну відповідь або ж не виконання взагалі завдань.

Психологічна картина третього типу самооцінки формується іще у площині сімейних відносин. Зокрема, характер стосунків дитини з батьками, особливо з матір'ю, є найвпливовішим чинником у формуванні самооцінки.

Дослідження вітчизняних і зарубіжних педагогів і психологів показали, що порушення відносин між батьками та дитиною дошкільного віку приводить до деструктивних форм поведінки (Т. Димнова).

В дошкільному закладі дитина демонструє своє ставлення до соціально-комунікативного простору шляхом самостійного аналізу своєї поведінки. Відсутність цієї здатності і характеризує дитину як суб'єкта із заниженою самооцінкою. У роботі із такими дітьми педагогу необхідно використовувати позитивну оцінку із окресленням завдань, над якими ще необхідно попрацювати. Емоційна підтримка може лише зняти тривожність, підвищення самооцінки потребує спільної роботи з батьками. Слід зауважити, що перебування дитини із негативною самооцінкою в стані незадоволення, призводить до відходу від діяльності. Вихователь не повинен квапити дитину із відповіддю, треба дати їй час зібратися і знову повірити у свої сили. Загальмованість та пасивність є захисною реакцією на ситуацію засудження з боку дорослого [4].

Вихователь з дошкільниками із заниженою самооцінкою, повинен дати можливість повірити у себе та у свої сили. Не слід на початковому етапі формування оцінної компетенції педагогу вимагати від дитини виконання в повному обсязі завдання. Слід звернути на емоційному забарвленні виконуваної дії.

Завищена вимога з боку дорослого до діяльності дитини формує невпевненість, яка є характерною ознакою заниженої самооцінки. Свідоме засвоєння норм поведінки, позитивний досвід, адекватна критичність обумовляють формування позитивної самооцінки. Важливими умовами формування адекватної самооцінки є досвід дитини у спілкуванні з дорослими (батьками, вихователем), ровесниками та знання про самого себе як самодостатню особистість.

Вікові особливості дітей дошкільного віку вимагають врахування методів та прийомів роботи вихователя з метою формування базової компетенції. Егоїзм та конкуренція дошкільника є інструментами для формування адекватної самооцінки. Егоїстична позиція дитини, щодо ігрового середовища, формує здатність засвоїти правила поведінки у колективі, вміння відстоювати власні інтереси. Здоровий егоїзм дає можливість дитині визначити свою позицію, і в разі адекватності, відстояти її. Найефективніший вік дитини для аналізу є старший дошкільний вік.

Присутня конкуренція серед дітей є передумовою формування самооцінки. Однак, конкуренція повинна носити позитивно-емоційно забарвлений характер. Самоствердження дитини відбувається через схвалення дорослого. В такому разі в ході заохочення не повинно бути зловживань. Тоді конкуренція здійснює педагогічний вплив та допомагає сформувати позитивну самооцінку.

Прояв власної ініціативи, як ознаки гуманної позиції, характеризується найбільш сприятливим періодом у формуванні самооцінки. Ціннісні орієнтації старших дошкільників допомагають регулювати власну поведінку, а, відтак, особистісно-оцінну компетенцію.

Свідома оцінка своїм діям та вчинкам з боку дошкільника відбувається лише наприкінці середнього дошкільного віку. В ситуації, коли дитина неодноразово не проявляє ініціативи, боїться виконувати доручену справу, уникає спілкування, не активна, вихователю слід вжити заходів з метою виправлення особистої оцінки діяльності. Залучення до виконання індивідуальної, згодом колективної діяльності, дозволити дитині висловити свою думку про ситуацію, відмітити її, не критикувати в разі невдачі. Це допоможе дошкільнику змінити свої позиції щодо самооцінки.

Проте, робота вихователя повинна проводитися спільно з батьками. Домовленість дорослих щодо шляхів

формування позитивної самооцінки дитини допоможе досягти ефективних результатів та закріпити набуті навички.

Розвиток дитини передбачає свої етапи формування самооцінки. Врахування їх особливостей стануть у нагоді при вирішенні проблеми із заниженою самооцінкою дитини.

Важливим в ході формування самооцінки є створення позитивного навчального середовища дошкільного закладу, створення позитивної мотивації творчості, зацікавленості [1]. Одним із ефективних шляхів становлення самооцінки дошкільника є застосування педагогом технології педагогічного проектування. Педагогічне проектування становлення самооцінки складається із шести етапів.

Мотиваційний етап. На цьому етапі вихователь має створити мотивацію, яка перетворить його педагогічне завдання у прагнення, бажання дітей, збудить їхню внутрішню активність. Окрім того, виявивши (завдяки попередній діагностиці) рівень самооцінки дошкільника, педагог визначає для себе завдання, які допоможуть на подальших етапах реалізувати мету проекту.

Інформаційний етап. Після діагностування та створення мотиваційного компоненту, необхідно провести низку заходів, спрямованих на збагачення досвіду дитини. З дітьми молодшого дошкільного віку проведення бесід за сюжетними картинками, розповідей казок, демонстрація мультфільмів із персонажами, пояснення, ігор, створення атмосфери прийняття та позитивного ставлення до дитини допомагає становленню позитивної оцінки себе.

У середньому дошкільному віці (4-5 р.) вихователь необхідно спільно з психологом дитячого садка спостерігати за поведінкою дітей, з метою аналізу формування особистісно-оцінної компетенції. Рекомендовано з дітьми обговорювати їхні дії та результати дій, створювати ситуації, де б дитина могла виявити ініціативність, впевненість у собі.

Зі старшими дошкільниками (5-6 р.) завдання на формування позитивної адекватної самооцінки ускладнюються. Дошкільнику потрібно продумати розповідь про позитивного виявленого в собі розповідь, вирішити проблемну ситуацію, проявивши ініціативу, створити малюнок з позитивно налаштованим образом. Вихователь продовжує спостерігати за дошкільниками.

Репродуктивний етап. Педагог надає можливість дітям практично застосувати набуті знання. Позитивний результат отримаємо під час залучення дітей до перетворювальної діяльності, яка передбачає роботу із творчим матеріалом (тематичні, сюжетні малюнки, ліплення, створення колажів, оригамі) та ігрові завдання (театралізовані ігри, дидактичні, сюжетно-рольові ігри). Ефективнішими формами роботи будуть: тематичні заняття, ігрові заняття, відео хвилинка про позитивні дії казкових персонажів та обговорення їхньої поведінки, використання зображувального мистецтва, спостереження за дошкільниками, заняття з батьками.

Етап узагальнення, аналізу та систематизації отриманих знань. На цьому етапі вихователь разом з психологом проводить різні форми роботи, які допомагають оцінити зміни та виявити рівень самооцінки.

Показники вияви самооцінка

Занижена самооцінка	Самооцінка в нормі
Неприйняття себе, відсутності перспектив життя, апатія, труднощі під час спілкування, у висловлюваннях, жести закритості, несмілива хода, невпевнена постава, нечіткість у висловлюваннях.	Відкритість, прийняття себе таким, яким є, оптимізм, внутрішня стійкість, ідентичність.
Нерішучість, відсутність ініціативи, невміння оцінити власні сили, ревності, заздрощі.	Позитивна міміка, впевнена постава, хода, чіткість у висловлюваннях.
	Рішучість, сміливість, наполегливість, вміння правильно оцінити свої сили.

Творчий етап. На цьому етапі можна провести свято, виставу, змагання, де вихованець зможе проявити себе. Показники самооцінки будуть відповідати нормі. З дошкільниками проводяться бесіди, спільні творчі справи.

Рефлексивно-оцінювальний етап. Вміння оцінити себе і свою діяльність, аналіз успіхів і невдач є основним показником завершального етапу педагогічного проекту. Педагог виявляє рівень успіху реалізації проекту та визначає завдання на подальшу роботу. Використання педагогічного проектування ефективно усуває проблеми становлення базових цінностей дитини дошкільного віку. Діти стають впевненішими, сміливішими, відкритішими.

Таким чином, індивідуально-типологічні особливості формування самооцінки дошкільника свідчать не тільки про різні підходи до формування, та, за необхідності, корекції самооцінки, а й про відповідні умови для створення позитивного освітнього середовища дошкільного закладу [2]. Вивчення стану дітей, врахування ступеня їх сформованості характеру адаптації має важливе значення для опрацювання заходів у дошкільному закладі і створення оптимальних умов для формування самооцінки.

Таким чином, реалізація завдань Базового компонента дошкільної освіти передбачає формування самооцінки дошкільника. Шляхи реалізації виконання поставленої мети педагогами є різноманітними. На нашу думку, найбільш ефективним у роботі педагога з дошкільником в процесі формування само оцінних дій є педагогічне проектування. Воно допоможе прослідкувати зміни у роботі з дитиною дошкільного віку та внести корекцію в разі необхідності. Розглянуті етапи педагогічного проектування дають загальну картину діяльності у напрямку роботи в ході формування самооцінки дошкільника. Однак вони дозволяють педагогу самостійно наповнювати ці етапи різними формами діяльності, які є ефективними в конкретній педагогічній ситуації. Отже, проектування педагогічного впливу на становлення та корекцію самооцінки дошкільника вимагає розробки алгоритму дій, з метою реалізації освітніх завдань у ході виховання та навчання дітей дошкільного віку.

Перспектива подальших досліджень полягає у розробці педагогічного проектування з метою формування базових якостей дітей дошкільного віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гурнік Л. Гуманно-особистісний вимір у сучасному дошкільному навчальному закладі / Л. Гурнік // Нова педагогічна думка. – 2010. – № 1. – С. 105-108.
2. Коляда М.Г. Загальні принципи педагогічного проектування і діяльнісний підхід до його реалізації / М.Г. Коляда

// Проблеми сучасної педагогічної освіти: зб. статей. Сер.: Педагогіка і психологія. – Вип. 12. – Ч. 1. – Ялта: РВВ КГУ, 2006. – С. 95-101.

3. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: наук. метод. посібник / [наук. ред. О. Кононко]. – К.: Ред. журн. "Дошкільне виховання", 2003. – 243 с.
4. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: підручник / Тамара Поніманська. – [3-є вид., випр.]. – К.: "Академвидав", 2015. – 448 с.

REFERENCES

1. Ghurnik L. Ghumanno-osobystisnyj vymir u suchasnomu doshkiljnomu navchaljnomu zakladi [Humane and personal dimension in modern pre schools]. Nova pedagoghichna dumka [New pedagogical ideas]. 2010, no. 1, pp. 105-108. (In Ukrainian).
2. Koljada M.Gh. (2006). Zaghaljni pryncypy pedagoghichnogho proektuvannja i dijajlnisnyj pidkhd do jogho realizaciji [General principles of design and pedagogical activity approach to its implementation]. Problemy suchasnoji pedagoghichnoji osvity [Problems of modern pedagogical education] Coll. articles; Aug. Pedagogy and Psychology. Vol. 12. Part 1. Yalta. RIO KSU Publ. pp. 95-101. Refs. 4 titles. (In Ukrainian).
3. Koментар do Bazovogo komponenta doskilnoi osvity w Ukraini: nauk. metod. posibnyk / nauk red. O. Kononko. – K.: Red. журн. "Doshkine vychovania", 2003. – 243 S.
4. Ponomans'ka T.I. Osnovy dosnkil'noi pedagogiky [Foundations of pre-school pedagogic]: Nawch posibnyk.-k: Abrys, 1998. 448 S.

Р.Г. НАЙДА ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ СТАНОВЛЕНИЯ САМООЦЕНКИ ДОШКОЛЬНИКА В УСЛОВИЯХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ ДОШКОЛЬНОГО ЗАВЕДЕНИЯ

Рассматриваются особенности становления самооценки дошкольника в образовательной среде дошкольного заведения; раскрыты особенности проектной деятельности воспитанников в ходе формирования самооценки; охарактеризовано этапы педагогического проектирования становления самооценки дошкольника; раскрыта эффективность применения педагогического проектирования в работе с детьми с заниженной самооценкой.

Ключевые слова: самооценка, педагогическое проектирование, образовательная среда, уровни самооценки, этапы педагогического проектирования.

R.G. NAIDA THE SELF-ESTEEM OF A PRESCHOOLER IN THE LEARNING ENVIRONMENT CONDITIONS OF THE PRE-SCHOOLING ESTABLISHMENT

Here are reviewed the specialities of the incipience of a preschooler's self-esteem in the preschool learning environment, revealed project's specialities of preschooler's activity according to the formation of self-esteem; characterized the steps of pedagogical design in preschooler's self-esteem formation; disclosed the efficiency of using a pedagogical design in a work with children of low self-esteem.

Key words: self-esteem, pedagogical design, educational environment, levels of self-esteem, stages of pedagogical design.

Рекомендовано до друку.

Канд. пед. наук, доц. І.М. Дичківська.

Одержано редакцією 31.05.2017 р.

УДК: 37. 013. 42

Д.І. КОНОНЧУК

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА У ФОРМУВАННІ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ

У статті на основі аналізу наукової літератури окреслена проблема формування безпечної поведінки підлітків. Охарактеризовано чинники формування безпечної поведінки особистості у підлітковому віці. Визначено особливості соціально-педагогічної підтримки підлітків у даному процесі в умовах оздоровчого табору засобами педагогічної анімації.

Ключові слова: соціально-педагогічна підтримка, підлітки, безпечна поведінка, педагогічна анімація.

Проблема формування безпечної поведінки підлітків постає сьогодні як гостре і необхідне завдання в умовах вездозволеності і бездоглядності сучасних дітей та можливостей, які пропонують сучасні інформаційні технології, соціальні мережі та Інтернет.

Розвиток і поширення інформаційних технологій, зростання соціальної ролі та значення вільного часу як простору самореалізації особистості, високий динамізм вільного часу молоді, поява нових форм проведення дозвілля – всі ці фактори вказують на гостру необхідність у правильній організації форм, методів і способів проведення дозвілля, яке б йшло на користь молодому поколінню, сприяючи розвитку просоціальних якостей. У цьому контексті актуалізується потреба застосування дієвих інноваційних форм і підходів, методів роботи для формування у підлітків безпечної поведінки, серед яких у сучасному векторі виховних тенденцій вагоме місце займає соціально-педагогічна підтримка.

Проблема соціально-педагогічної підтримки безпечної поведінки підлітків обумовлена культурними трансформаціями суспільства, розвитком і поширенням інформаційних технологій, різновекторними можливостями самореалізації підлітків у дозвіллевій діяльності, появою нових форм проведення дозвілля, що не тільки позитивно впливають на фізичний та емоційний стан підлітків, розширюють можливості для відпочинку,

ЗМІСТ

<i>Павелків Р.В.</i> Проблема розуміння та утвердження цінності особистості сучасним педагогом.	3
<i>Малафійк І.В.</i> Суб'єктність як якість сучасної освіти.	6
<i>Руденко В.М.</i> Зміст вищої освіти як предмет педагогічного проектування в контексті культури.	11
<i>Беленька Г.В.</i> Формування фахової компетентності майбутніх педагогів під час навчання в університеті.	15
<i>Лінник О.О.</i> Закономірності та принципи педагогічної взаємодії суб'єктів освітнього процесу в умовах вищого навчального закладу.	19
<i>Пелех Ю.В., Непеляк М.С.</i> Глобалізаційний вимір сучасного вищого навчального закладу: інноваційний погляд.	22
<i>Волинець К.І.</i> Людський капітал як фактор інноваційного розвитку вищого навчального закладу.	25
<i>Оксенюк О.В.</i> Науковий парк у системі освітологічної підготовки фахівців.	29
<i>Мищенко Т.О., Стадник Н.В.</i> Студентоцентричне навчання як вектор розвитку гуманітарної парадигми освіти.	32
<i>Петрук Л.П.</i> Теоретико-методичні основи організації самостійної роботи студентів в умовах реформування вищої освіти в Україні.	37
<i>Сяська І.О.</i> Впровадження системи екологічної освіти у вищих педагогічних навчальних закладах на засадах сталого розвитку.	40
<i>Гнедко Н.М.</i> Технології віртуальної та доповненої реальності в освітньому середовищі вищого навчального закладу.	44
<i>Булгаков В.П.</i> Теоретико-методологічні засади педагогічної творчості та майстерності в умовах інформаційного суспільства.	48
<i>Серковска-Монка Ядвіга</i> Що нейронаука може внести до дидактики?.	51
<i>Карпенчук С.Г.</i> А якщо звернутися до «Пампедії»	55
<i>Белова С.А.</i> Педагогіка співробітництва у практиці експериментальних Бременських шкіл 20-х рр. XX ст.	60
<i>Галатюк М.Ю.</i> Цикл навчального пізнання – основа моделювання навчально-пізнавальної діяльності учнів з природничих предметів.	64
<i>Останчук М.В.</i> Методика теоретичного вивчення теми з фізики «Світловий потік і фотометричні величини» в класах природничо-математичного профілю.	67
<i>Мороз Л.В., Трофімчук В.М., Василькевич С.С.</i> Використання методу портфоліо в практиці навчання іноземної мови.	71
<i>Шевчук О.А.</i> Формування валеологічного світогляду старшокласників загальноосвітнього навчального закладу щодо усвідомлення сутності дорослого життя.	75
<i>Плисюк О.Р.</i> Методичні аспекти диференційованого навчання математики в старшій школі з врахуванням різниці в темпі засвоєння знань під час самостійної роботи учнів.	77
<i>Галатюк Т.Ю.</i> Формування методологічної культури старшокласників на основі діяльнісного підходу до вивчення природничих предметів.	82
<i>Совгар О.М.</i> Захист українського шкільництва в діяльності культурно-освітніх товариств Галичини кінця XIX – початку XX століття.	86
<i>Дубич К.В., Данилюк К.В.</i> Соціальний педагог в організації інклюзивного навчального процесу дітей з обмеженими фізичними можливостями.	89
<i>Ставожинська-Гжондел Марія</i> Багатокультурний діалог в контексті дитячої міграції як виклик сучасній школі.	92
<i>Нечипорук Л.І.</i> Проблема ресоціалізації дітей із сімей вимушених переселенців.	96
<i>Лукашевич Роланд</i> Педагогічні й етичні аспекти дослідження безпритульних методом спостереження з неявною участю.	99
<i>Павелків В.Р.</i> Формування деструктивної поведінки підлітків як наслідок десоціалізації.	103
<i>Бриндіков Ю.Л.</i> Реабілітація як сфера професійної діяльності майбутніх фахівців соціальної сфери.	106
<i>Слозанська Г.І.</i> Підготовка майбутніх соціальних працівників до застосування «casework» як методу соціальної роботи в територіальній громаді.	111
<i>Левчук І.Б.</i> Рефлексійний вплив соціально-психологічного театру в профілактично-корекційній роботі соціального педагога.	114
<i>Лехолетова М.М.</i> Формування здоров'язберігальної компетентності майбутніх соціальних педагогів у навчально-дослідницькій діяльності.	118
<i>Косарєва О.І.</i> Діагностика рівня розвитку соціальної компетентності як комплексної характеристики особистості майбутнього педагога.	122
<i>Марчук Г.В.</i> Дошкільний навчальний заклад як центр формування соціального досвіду старших дошкільників.	125
<i>Найда Р.Г.</i> Педагогічне проектування становлення самооцінки дошкільника в умовах освітнього середовища дошкільного закладу.	129
<i>Конончук Д.І.</i> Соціально-педагогічна підтримка у формуванні безпечної поведінки підлітків у оздоровчих таборах.	132
<i>Катеринюк В.І.</i> АРТ-терапевтичні вправи та техніки у контексті попередження девіацій у дітей та підлітків. ...	136
<i>Кононко О.Л.</i> Готовність майбутнього педагога до формування у дошкільників цілісної наукової картини світу.	139

Мирончук Н.М. Моделювання ситуацій самоорганізації у контекстній підготовці майбутніх викладачів вищої школи.	145
Дзюбишина Н.Б. Компетентнісний підхід у процесі підготовки майбутніх хореографів.	149
Волинець Ю.О. Стаднік Н.В. Формування професійно-дослідницької компетентності майбутніх педагогів дошкільної освіти.	153
Маліновська Н.В. Підготовка майбутніх вихователів до формування мовленнєвої компетенції у дітей дошкільного віку.	157
Романенко Л.В., Романенко К.А. Підготовка майбутнього вчителя до формування алгоритмічної компетентності молодших школярів як наукова проблема.	160
Косарева Г.М. Діагностика сформованості когнітивного компонента толерантного ставлення до дітей з особливими потребами у майбутніх вихователів.	163
Козачук М.В. Формування професійної компетентності логопеда в умовах інклюзивної освіти.	167
Калаур С.М. Використання проблемних ситуацій та завдань під час формування у майбутніх фахівців соціальної сфери готовності до розв'язування професійних конфліктів.	171
Коваленко О.В. Управлінські ситуації як засіб підготовки організаторів дошкільної освіти до професійної діяльності.	175
Грицай Н.Б. Дидактика біології як базова дисципліна у методичній підготовці майбутніх учителів біології: європейський та український контекст.	180
Чувасова Н.О. Проблемно-креативні ситуації в структуруванні змісту природничих дисциплін як засіб розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів хімії та біології.	184
Хміль Н.А. Зміст і структура професійної готовності майбутніх учителів до використання хмарних технологій у навчально-виховному процесі.	189
Павлюк Н.П. Ділове спілкування як основа комунікативної культури студентів, викладачів у вищих навчальних закладах.	193
Джеджер К.В. Дефініції «Ділове спілкування», «Професійне спілкування», «Професійне ділове спілкування» у термінологічному тезаурусі стосовно комунікативної підготовки студентів.	197
Степанова О.І. Компетентісно-орієнтований підхід при викладанні культури мовлення майбутнім вихователям дошкільних навчальних закладів у контексті гуманізації освітнього процесу вищів.	201
Козлюк О.А. Стан підготовки майбутніх вихователів до формування гуманістичної спрямованості спілкування дошкільників.	205
Падалка О.І. Когнітивний компонент у структурі пріоритетних педагогічних цінностей майбутніх вихователів.	208
Федорова Н.В. Формування гуманістичної педагогічної позиції майбутніх логопедів у процесі професійної підготовки.	211
Янцур М.С. Гуманістичний аспект професіологічної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.	215
Галатюк Ю.М. Формування готовності майбутніх учителів фізики до проектування та організації творчої навчально-пізнавальної діяльності.	222
Горонаха Н.М. Організація педагогічної практики студентів спеціальності «Дошкільна освіта»: компетентнісний аспект.	225
Мельничук О.В. Педагогічні здібності викладача вищого навчального закладу.	230
Павелків К.М. Професійна компетентність майбутнього вчителя іноземної мови: сутність, зміст, структура.	232
Мосейчук Ю.Ю. Психолого-педагогічні підходи до педагогічного проектування професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури з високим рівнем культури здоров'я.	236
Ващенко О.М. Методологічні засади підготовки майбутнього вчителя до використання здоров'язбережувальних освітніх технологій в навчально-виховному процесі початкової школи.	240
Мондич О.В. Методика формування предметної компетентності майбутніх учителів початкових класів з анатомії та фізіології людини.	244
Конончук О.А. Компетентнісна складова у професійній підготовці фахівців дошкільної освіти як умова попередження агресивної поведінки дошкільників.	247
Руденко Н.М. Формування конфліктологічної культури студентів на заняттях спецкурсу «Конфлікти в дитячому віці».	252
Володько Т.К. Формування творчого потенціалу майбутнього вчителя початкової школи засобами виставкової діяльності.	255
Тюска В.Б. Самореалізація майбутнього педагога – організатора дозвілля у клубній діяльності.	258
Ваколюк А.М., Дутчак В.В. Вплив фізичної культури на формування всебічно розвинутої особистості.	262
Юрчук О.І. Педагогічні умови підготовки студентів до здійснення рухового режиму в дошкільних навчальних закладах.	265
Войтович О.В. Сутність емоційної саморегуляції вихователя дошкільного закладу.	269
Осипчук О.П. Педагогічні умови формування моральної поведінки у молодших школярів.	272
Дуброва А.С. Тенденції професійної підготовки вчителя іноземної мови в контексті європейських вимог.	275
Станіславчук Н.І. Формування етичної компетентності студентів у вищій школі.	278
Луцик Г.О. Готовність майбутніх психологів до роботи з підлітками, схильними до девіантної поведінки як теоретична проблема.	280

Горохівська Т.М. Структура професійно-педагогічної компетентності викладача: теоретичний аналіз.	284
Воронцова І.В. MIND MAP як засіб підвищення ефективності графічної підготовки студентів технічних коледжів.	288
Сушенцева Л.Л. Інтегровані предметні навчальні комплекси як основа формування професійної мобільності педагога професійного навчання машинобудівного профілю.	291
Давидович В.О., Томаш В.В. Сучасні підходи в організації групової та індивідуальної навчальної діяльності учнів професійно-технічних навчальних закладів на заняттях з машинобудівельних дисциплін.	296
Дичківська І.М. Теоретичне обґрунтування змісту рефлексивного компонента готовності до інноваційної діяльності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.	300
Яницур Л.А. Інноваційно-пошукова робота педагога з методики образотворчої діяльності на різних етапах раннього і дошкільного дитинства.	303
Вертугіна В.М., Пугач А.Ю. Формування просторових уявлень у дітей п'ятого року життя (на матеріалі об'єктів екологічної стежини).	306
Глінчук Ю.О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до запобігання учнівського травматизму.	309
Павлюк Т.О. Використання елементів народної математики в навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів.	313
Семеняко Ю.Б. Емпіричне дослідження виховання культури споживання медіа-продукції у дітей старшого дошкільного віку в сім'ї.	316
Романюк А.А. Реалізація вчителями початкових класів принципу наочності в освітньому процесі початкової школи.	320
Артемова Ю.І. Методичні основи навчання перифразуванню як засобу розвитку комунікативної компетенції учнів.	323
Відомості про авторів.	327